

مقاله‌ی کوتاه علمی

گزارش آفت شب‌پره‌ی مینوز گوجه‌فرنگی، (*Tuta absoluta* (Lep.: Gelechiidae)، از ایراناحمد چراغیان^{۱*} و پیمان جوادی امامزاده^۲

۱- سازمان حفظ نباتات ایران، صندوق پستی ۴۵۶۸، تهران، ۲- مدیریت حفظ نباتات استان آذربایجان غربی، ارومیه.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: cheraghian_a10@hotmail.com

First report of the tomato leaf miner, *Tuta absoluta* (Lep.: Gelechiidae), from IranA. Cheraghian^{1&*} and P. Javadi Emamzadeh²

1. Plant Protection Organization, P.O. Box 4568, Tehran, Iran, 2. Plant Protection Management, Azarbaijan-e Gharbi Province, Urmia, Iran.

*Corresponding author, E-mail: cheraghian_a10@hotmail.com

Abstract

Following the appearance of a quarantine pest, tomato leaf miner, *Tuta absoluta* (Povolny), in Europe, monitoring of this species in Iran was started by the cooperation of the Plant Protection Organization of Iran and the Iranian Research Institute of Plant Protection. According to the surveys, the first emergence of this pest was detected in October 2010 in Azerbaijan-e-Gharbi province.

گستره‌ی بال در حشره‌ی بالغ حدود ۶-۷ و طول بدن ۱۰ میلی‌متر است. بدن به رنگ خاکستری تا روشن همراه با لکه‌های نقره‌ای تا خاکستری رنگ است. تخم بیضی‌شکل، به طول ۰/۳۶ و عرض ۰/۲۲ میلی‌متر، و به رنگ سفید صدفی تا زرد روشن است و معمولاً در سطح برگ‌ها گذاشته می‌شود. لارو در ابتدای رشد به رنگ سفید است، سپس بسته به محل تغذیه، رنگ آن از قهوه‌ای مایل به سبز (برگ‌خواری) تا سبز مایل به قهوه‌ای (میوه‌خواری) تغییر می‌کند. لاروهای سن اول ۰/۹ و لاروهای سن چهارم ۷/۵ میلی‌متر طول دارند. این آفت دارای چهار سن لاروی است که آخرین سن لاروی در داخل تارهای تنیده‌شده‌ی درون برگ یا در خاک تبدیل به شفیره می‌شود. شفیره مخروطی‌شکل، بخش جلویی آن گرد و در قسمت عقبی باریک است. شفیره حدود ۶ میلی‌متر طول دارد و رنگ آن در ابتدای رشد سبز، سپس قهوه‌ای و در نهایت قهوه‌ای تیره است (Imenes et al., 1990).

حشره‌ی ماده ۳۰۰-۲۶۰ عدد تخم روی برگ می‌گذارد. تخم‌ها بعد از ۷-۵ روز در دمای ۳۰-۲۶ درجه‌ی سلسیوس و رطوبت ۷۵-۶۰ درصد تفریح

با توجه به ظهور آفت قرنطینه‌ای شب‌پره‌ی مینوز گوجه‌فرنگی در اروپا (کشور اسپانیا، سال ۲۰۰۶) و دریافت گزارش و هشدار سرایت آن به دیگر کشورها از طریق سرویس اطلاع‌رسانی اروپا، سازمان حفظ نباتات از سال ۱۳۸۸ با کمک مؤسسه‌ی تحقیقات گیاهپزشکی کشور اقدام به ردیابی آفت مذکور نمود. طی ردیابی‌های صورت گرفته، اولین شب‌پره‌های آفت مذکور در آبان‌ماه سال ۱۳۸۹ از استان آذربایجان غربی شکار و توسط دکتر عالی‌پناه (مؤسسه‌ی تحقیقات گیاهپزشکی کشور) به نام *Tuta absoluta* (Povolny) شناسائی شد. طی ردیابی‌های انجام‌شده تا بهمن‌ماه سال ۱۳۹۰، آفت مذکور از استان‌های آذربایجان غربی، بوشهر، کردستان، ایلام، کرمانشاه، خوزستان، فارس، اردبیل، آذربایجان شرقی، لرستان، اصفهان، تهران، مرکزی، البرز، قزوین، زنجان، همدان، کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری، خراسان شمالی، سمنان، یزد، کرمان، سیستان و بلوچستان، هرمزگان و قم گزارش شده است.

شب‌پره‌ی مینوز گوجه‌فرنگی متعلق به خانواده‌ی Gelechiidae و زیرخانواده‌ی Gelechiinae می‌باشد.

به صورت مینوز، توری شدن برگ، و در میوه‌ها به صورت سوراخ‌شدگی میوه و با خروج فضولات لاروی همراه است (Uchoa-Fernandes *et al.*, 1995).

می‌شوند. طول دوره‌ی لاروی آفت در حدود ۲۰ روز است. لاروهای این آفت در مراحل مختلف رشدی به جوانه‌ی انتهائی، گل، برگ، ساقه و میوه‌ی گیاه میزبان خسارت می‌زنند که علائم این خسارت روی برگ‌ها

منابع

- Imenes, S. D. L., Uchôa-Fernandes, M. A., Campos, T. B. & Takematsu A. P.** (1990) Aspectos biológicos e comportamentais da trata do tomateiro *Scrobipalpula absoluta* (Meyrick, 1917), (Lepidoptera-Gelechiidae). *Arquivos do Instituto Biologico, Sao Paulo* 57(1/2), 63-68.
- Uchoa-Fernandes, M. A., Lucia, T. M. C. della & Vilela, E. F.** (1995) Mating, oviposition and pupation of *Scrobipalpuloidea absoluta* (Meyr.) (Lepidoptera: Gelechiidae). *Anais da Sociedade Entomologica do Brasil* 24(1), 159-164.